

Előzetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz (Egész évre 10 frt. Fél évre 8 frt. Negyed évre 4 frt.)
Egyen számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
Huszonöt napos hirdetésnél 12, kétszeresnél 10, háromszorossal 8 kr. A nyilvántartási díj 50 kr. Helygátló külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a kiadónál kivál egyedül **Hanssenstein és Vogler** hirdetésüzemi hivatalában Budapest: Dorottya-utca. sz. 1. em. Bees: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bérmentelen levelek csak ismert személyek fogadtatnak el. — Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Kerész József könyvnyomdai irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előzetési pénzek, hirdetmények kiadás körüli panaszok) intérendők.

Budapest, június 9.

A Deák-párt várakozásunknak megfelelőleg döntött nagy többséggel, a választási novella egyik sarkalatos pontja fölött, s elfogadta a választási reclamatióknak a királyi curiához utasítását.

Evvél a törvényjavaslat tárgyalása tetemesen meg lett könnyítve, a kölcsönös engedékenységgel segítve,

Mi, kik ezt őszintén kívánjuk, úgy hisszük, eddigi felszólalásaink által bebizonyítottuk, hogy elfogultság nélkül bíráljuk meg a kérdést, főképp azon szempontból indulva ki, hogy az elérhetlen teljes jóért, a csekélyebb jót sem szabad elodáznunk, és hogyha a visszaélések és hiányok csak egyikét vagy másikat is megszüntethetjük, ezáltal máris nagy hasznot teszünk.

Azért készséggel elismerjük e kérdés fölötti vitában fölmerült sok kívánságnak czélszerűségét és jogosultságát, így például a választókerületek új beosztásának szükségét, és azon reményben élünk, hogy azok később el is fognak éretni, valamint a fönfent említett beosztás máris biztosítva látszik, Tisza Kálmán erre vonatkozó indítványának elfogadása által, mely fölött, a kormány is hozzájárulván, alig foroghat fön kétség.

Van azonban egy oly kifogás, mely nagyon is hangoztatik, melyhez azonban hozzá nem járulhatunk, mert annak sem czélszerűségét sem hasznát fölfogni képesek nem vagyunk.

És ez annak hangoztatása, hogy teljesen új, minden részletekre és összefüggő kérdésekre kiterjedő választási törvényt kellett volna alkotni.

Mi ezen nézet helyességét kénytelenek vagyunk tagadni.

Ugy tapasztaltuk, hogy a theoria legszigorubb követelményei szerint alkotott törvények; ha egyszerre megváltoztattak minden létező viszonyokat, fölforgatták a bevett szokást, benső nagy értékű daczára meg nem feleltek a gyakorlatban az élet követelményeinek.

Ellenben látjuk, hogy az elavult intézményeknek lassan, de következetesen és egymás után kijavítása, észrevehetlenül, minden rázkódás nélkül átvezetik az embereket az új intézményekbe, s hogy az új eljárás azt idézi elő, hogy a régi intézmény teljes átalakításának befejezésekor, maga az intézmény már mély gyökeret vert a közvéleményben.

Nagyon szeretnek nálunk Angliára utalni, de ritkán akarják követni azon ösvényt, melyre ezen ország példája utal.

Angliában úgy szoktak eljárni, amint az imént mondtuk, s bizony eddig nem a haladás kárára, ellenben a francia charte, és minden, a zöld asztalnál készült theoretikai úgy mondhatni kész és egész alkotmány nagyon is rövidéletűnek mutatkozott.

A közügy hasznos és kielégítő vezetésére és kezelésére szolgáló intézményeket, a létező viszonyokból és szokásokból kell kifejleszteni, s e munkánál sokszor, még a nem igazolt, de létező, előítéletek és ellenszenvek figyelembevételére is czélszerűbbnek mutatkozott, a theoretikai helyes szabványok rideg alkalmazásánál.

Ha a mondottak általánosságban állanak, akkor alig tagadhatni, hogy az államszervezetnek egy részére sem alkalmazhatók annyira, mint épen a választási törvényre.

A választási jog, és minden, ami azzal összefüggésben áll, képezi az állampolgár legkiválóbb, legdrágább egyéni jogát, minden változtatás, mely egyeseknek új jogokat ad, vagy egyeseket jogtól megfoszt, megváltoztatja magát a társadalmat, és következményeiben hol nagyobb hol kisebb mérvben, behat a közélet minden mozzanataiba.

Itt tehát az ovatosság ép annyira szükséges, amilyen veszélyes a rohamos eljárás.

Ha jelenleg sikerülend a törvényhozásnak az incompatibilitási törvény által a képviselőház tekintélyét és függetlenségét emelni, a választási eljárást szabályozni és legkirívóbb visszaéléseitől megtisztítva könnyebben és gyorsabban kezelhetővé tenni, ha az állandó választói lajstromok által a választói jog gyakorlatának bizonyos állandósága és stabilitás adatik, akkor egy nagy lépést tett előre, s teremtett oly alapot, melyből kiindulva s vezéreltetve, a szerzendő tapasztalás, valamint a mutatkozó eredmény által, a többi nem kevésbé fontos összefüggő kérdést, czélszerűbben és könnyebben fogja egymás után megoldhatni.

Ezek azok, amiket az általunk jelzett kifogás jelenében megjegyezni kívántunk, s ez alkalommal még csak azon ellenvetésre kívánunk röviden reflektálni, mely a sajtó egy részében kifejezést nyert és ebből áll: hogy a kormány, ha elfogadja is Tisza Kálmán határozati javaslatát, annak nem lesz képes megfelelni.

Tudtunkkal Tisza Kálmán nem kíván egyebet, mint azt, hogy a kormány terjesszen elő a jövő ülészekben javaslatot, a választókerületekben, de főleg a fővárosban és erdélyi részben legszembeszökőbb aránytalanságok kiigazítása iránt.

Mi ezen határozati javaslatban nem vagyunk képesek fölfedezni semmi olyat, amit a kormány teljesíteni képes ne legyen.

A főváros által választandó országos képviselők száma valóban szaporíthatatik anélkül, hogy az ily intézkedéssel az adótörvények átalakítására és az új adó rendszerre fektetett census megállapítására kellessék várni.

Az erdélyi részben, az új területi fölosztás bizonyára haszonvehető basist fog nyújtani arra, hogy az ott létező választó kerületek közötti legszembeszökőbb aránytalanságokon czélszerűen lehessen segíteni.

Mind ez pedig, új nagy becsű tapasztalatokat és tanulságokat fog előidézni, melyeknek hasznát veendő majd a törvényhozás akkor, a mikor netán az összes választókerületek újra beosztását, s egy általános adó-census behozatalát fogja tárgyalás alá venni.

Aki a pártértekezletek és az osztályok tárgyalásait figyelemmel kísérte és a nézetek és érdekek oly nagy ellentétét és összeütközését észlelte, bizonyára kell, hogy meggyőződött legyen arról, miszerint egy, teljesen új, szerves választási törvény keresztül vitele a jelen perczen a lehetőségek közé sorolandó.

Elégedjünk meg tehát a kivihető és elérhető javításokkal, és vigyázzunk, nehogy úgy járjunk, mint az, aki sokat akarván fogni, keveset markol.

— **Vasuti körökben** erősen el volt terjedve tegnap és ma azon hír, hogy a cs. kir. szab. osztrák államvaspályatársaság hajlandó, vonalait teljes szétszakítására illetőleg magyar és osztrák részvényei teljes különválasztására. E hír szerint a cs. kir. osztrák államvasut e kettészakadását azon feltételekhez kötötte volna, miszerint a kikinda-pancsovai vonal részére engedélyeztessék, s egyúttal a magyar államvasutak északi hálózata 200 millióért neki átadassék. Kötelességünknek tartottuk utánna járni a dolognak; azonban ez ideig — mint értesülünk — az osztrák államvasutársaság részéről ily természetű beadvány nem nyújtott még be.

— **József főherceget,** a „P. N.” értesülése szerint valóságilag sikerül megnyerni a nemzetközi kongresszus védnökségére.

— **Pestmegye tegnap d. u. tartott pártértekezleten,** mint a „M. Ujság” ban olvassuk, Földváry Mihály azon interpellatiót intézte az alispánhoz, hogy az urnapi körmenetre mi alapon rendelte ki a megyei közegeket díszörségül? Az alispán a régi gyakorlatra hivatkozott. Az értekezlet azt határozta, hogy most ezt közgyűlési interpellatió tárgyává nem teszi, hanem figyelmébe ajánlja az alispánnak azt: hogy a régi gyakorlat régen megjárhatta, most már annak ideje lejárt — a jövőre maradjon el minden felekezeti kitüntetés a megye részéről.

— **A képviselőház osztályai** ma d. e. 10 órakor folyt: ták a választási tv.-javaslat tárgyalását.

Az I. osztály a 13-dik §-tól a V. fejezetig haladt s néhány lényegesebb módosítással fogadta el a tárgyalási §-okat.

A 35. §-ban, hol a föllebbezésről van szó, a bevezetés következőleg szerkesztett: „Addig is, míg a törvényhozás egy legfőbb közigazgatási bíróság föllállítása iránt intézkedik, a választók névjegyzékének összeállítása, és az évenkénti kiigazítás alkalmával a hozott határozatok az osztály megállapodása szerint csak általánosságban „a királyi curiához” terjesztetnek föl minden fölszerelvénnyel s bizonyítékokkal együtt, a melyekre panaszukat alapítják, a központi választmány netaláni észrevételei kíséretében 3 nap alatt.”

A 36. §-t a föllülvizsgáló tanács alakítása következőleg szabja meg az osztály új szövegezése szerint:

„36. §. A kir. curia évenként az országbíró elnöklete alatt rendszeren az év elején alakítja saját tagjainak sorából azon tanácsokat, melyek ezen hozzá fölterjesztendő ügyek föllülvizsgálatát eszközöndik. E tanácsok eljárási ügyrendét és az összes eljárás többi módzatait szabályrendelettel állapítja meg azon elv érvényesítése mellett, hogy a kir. curia tanácsai a fölterjesztett iratok alapján itéljenek.

E tanácsok ülései nyilvánosok.”

A tárgyalás folytán Löw százsz képviselő megkísérelte a németül szólást, azonban az osztály tiltakozása következtében elnök figyelmezteté a szónokot, hogy az állam hivatalos nyelvét köteles használni.

A II. osztály a tegnapi függőben hagyott 2. §. sorát döntötte el mindenekelőtt, és pedig az által, hogy az eredeti szerkezetet fogadta el; az adómentes házakra kimondott, hogy csak akkor bírnak azok tulajdonosai szavazati joggal, ha különben legalább 16 fit adót fizetnek. A 13. §. Tisza indítványára úgy fogadtattott el, hogy oly tvhatóságban, hol három választó kerület van, 24 tagból, ahol annál több minden kerület után még két-két tagból álljon a közp. választmány. A 14—15 §. változtatlan maradt.

A 24. §., mely a választónak névjegyzékbe való mikénti bejegyzését szabja meg, hosszú vita után függőben hagyott.

A III. osztály a 11. §-tól az V. fejezetig haladt s mindenütt a deák-párti módosításokat fogadta el.

A IV. osztály a 34—41. §-ig ment tárgyalásában; e határidőkre vonatkozó §-at függőben hagyta; a curiára vonatkozó 7. és 35. §-t a szöveg szerint fogadta el, a 36. §-nál a föllülvizsgáló tanácsot 5 tagból kívánja alakítani.

Az V. osztály ma a 39. §-tól a 63. §-ig haladt tárgyalásában, a 38. §-nál kimondta, hogy a Curia ítélő és semmitőszéki osztályához történnek a fölterjesztések és ezen osztályokból sors útján alakítandó az illető forum.

Az 51. §-nál Péchy Tamás indítványára elfogadtattott, hogy 9 órakor kezdődik a kijelölés, 9 órakor a tényleges szavazás.

A VI. osztály a 17. §-ig haladt, a 9. §-ra nézve előadójainak azon utasítást adja, hogy a központi bizottság azon megállapodásának kifejezést adjon, mely szerint a gazdatiszt sem szolgáljanak, sem eselédnek nem tekintetik, és hogy apai hatalom alatt nem áll a 20 éves egyén, a 10. §. általában a Deák-párti módosítás részint fogadtattott el, kihagyott azonban az adóhátralékosoknál az, hogy „ha az adó elengedtetett.”

E pont szavazás által döntött el; azt, hogy az adóhátralékosok szavazati joggal nem bírnak, egy szavazati többsége döntötte el; mellette szavaztak a következők: Apponyi, Bésán, Bittó B., Boltizár, Bömchesz, Dániel P., Fröhlich, Lészay, Radocza, Ranicher, Urbánovszky, Stancu; ellene szavaztak: Almássy, Csanády, Cseh K., Domahidy F., Kajuch, Mocsáry, Péchy Jenő, Simoncsics, Simonffy, Szentimrey, Zsitvay.

A VII. osztály az V. dik fejezet 41-dik §-ig haladt. A 36-dik §-ban kimondott, hogy a föllülvizsgálótanács a legfőbb ítélőszék tagjaiból sorshuzás útján alakítandó.

A VIII. osztály a 17. §-nál kezdte a tárgyalást és a Curiahoz való fölterjesztést a Deák-párt módosítása szerint fogadta el.

A 41. §-nál Paczoly azon indítványt tette, hogy a választások nem 1, de egy nap alatt ejtendők meg az egész országban. Nem fogadtattott el, mert a rend fönfentására szükséges intézkedések meg nem történhetnek, és azon egy napot megtalálni nehéz, mely az egész országban alkalmazható.

Paczoly erre azt felelte, hogy ha az ország nem képes katonaság nélkül a választásokat végezni, be fog bizonyulni, hogy ez a bő mértékben adott választási jog nem Magyarországnak való. A szavazásnál csak 10, 8 ellen fogadta el a szerkezetet, t. i. a 10 napot.

A 42., 43., 44. §-ok a szerint módosítottak, hogy a községek szavazási rende az, hogy mindig a központi község legyen az első, a többiek sorrendjét a központi választmány határozza meg; továbbá csak két küldöttség előtt történik a szavazás, ha 1200-nál több választó van. — Minden választó lehet a választási kül-

Ch. M. J. J. J.

döntés tagja; a szavazás szakadatlanul folytatott; a szavazás fölfüggesztése illeti az illető küldöttség elnökét; a felbeszélés iránt a küldöttség rendes elnöke határoz.

A 46. §-nál élénkebb vita támadt; a többség el nem fogadta a képviselőjelölt iránt javasolt ajánlatot, de azon módosítást, hogy három nappal a választás előtt 10 választó aláírása mellett be kell jelenteni a képviselőjelöltet, elfogadta.

A IX. osztály a 9. §-nál kezdte a tárgyalást z ezen §-t változatlanul elfogadta.

A 14. §-nál azon módosítás fogadtatott el, hogy kisebbségi képviselés a választmányban lehetségesé váljék. A 16. §. A határozat hozatalakor szükséges tagszám a 13. §-nál elfogadott módosításhoz képest átírtá lett. Az elnök csak a szavazatok egyenlő volta alkalmával szavaz, nem pedig egyenlő számú szavazat esetében dönt. A 17. §. második része függőben hagyott; a 18. §-nál az 1848. törvényre való hivatkozás kihagyott.

Az osztályok holnap d. e. 10 órakor folytatják a tárgyalást.

— **Miletics lapja**, a „Zasztava“ Stojkovic püspököt ajánlja híveinek szerb metropolitánus, földicsérve szerb érdekeit, míg két vetélytársáról így ír: „A másik két jelölt (Gruics és Kengyelác püspökök) személyiségét illetően, az egyik az előretörő egyház nemzeti intézményeknek esküdt ellensége (Kengyelacot érti), a másik pedig játékot űz ez intézményekkel, s kedve és szeszélye szerint jár el a törvény és szabályzatok helyett, de e mellett saját akarattal sem bír, mert romlott és kapzsi környezete szeszélyének nádsípján kedve szerint játszik.“

— **A képviselőházhoz**, Sopronváros közönsége május 27-diki közgyűléséből a választási törvényjavaslat tárgyában kérvényt nyújtott be. Sopron városa a „fejjel eltiltést és a titkos szavazás behozatalát sürgeti.

— **Az országos baloldali kör** ma d. u. 5 órakor tartott értekezletén tárgyalta az incompatibilitási és nők korusításáról szóló törvényjavaslatokat, és azokat elfogadta.

Lényeges módosítás csak az incompatibilitási törvényjavaslatban történt és pedig, hogy az állami 1000 frton aluli bérlők is incompatibilitásuk kivétel képez csupán a vadászati jog bérléte.

— **A temesvári-orsovai vasút**. A magyar-romániai vasuti csatlakozásra vonatkozó román törvényjavaslat a bukaresti kamara által tetemes többséggel elfogadott.

E törvényjavaslat a következőképen hangzik:

1. cikk. Az osztrák-magyar kormány és a romániai kormány képviselői között 1874. május 19. (31)-kén kötött egyezmény — a romániai pályának az osztrák-magyar pályához Varciorova és Predjal (Tömös) határpontoknál leendő csatlakozására vonatkozólag — jóváhagyatik.

2. cikk. A romániai kormány fölhatalmaztatik,

A „KÖZÉPPART“ TÁRCZÁJA.

Magyar tudományos akadémia ülése.

— Budapest, június 8. —

Elnök: Horváth Mihály. Jegyző: Fraknoi Vilmos; tagok s hallgatók csekély számmal.

Az első előadás volt Szilágyi Ferencz I. tagé. „A két Wesselényi Miklós. Erdélyi élet- és korrajz“ czimvel. Ezen értekezés egy nagyobb mű vázlata, melyet szerző rövid idő alatt akar kiadni.

A munka három szakaszra oszlik. Ezek közül az első e czim alatt: „a Wesselényi család“ három fejezetben a két b. Wesselényi Miklós jellemképét rajzolja; továbbá a Wesselényi család erdélyi történelmére vonatkozó kútfőket sorolja elő; végre: az első Wesselényi Miklóst, az erdélyi ítélőmestert, Wesselényi Ferenczet, a hadvezért, mint neveztek, a magyar Scipiot és báró Wesselényi Istvánt, Közép-Szolnok-megye főispánját, valamint az erdélyi kir. tábla és országgyűlés elnökét ismerteti.

A második szakasz „id. b. Wesselényi Miklós“ életét s ennek főbb eseményeit mindössze 18 fejezetben adja elő. Ezek közül egyik id. b. Wesselényi derék édes anyjának, b. Dániel Polyxenának van szentelve; a többi ugyiszólva: három külön csoportot képez, melyekben id. b. Wesselényi Miklós neveltetésének s iskolai pályájának előrebocsátása után a) Cserey Helénával 1777-ben reversális mellett kötött vegyes házassága s ennek Mária Terézia, valamint II. József császár alatt történt érdekes eseményei s körülményei vannak elbeszélve, mely frigyből, főképen a bárónának a református egyházba áttérése után, mindkét házastársra sok szenvedés, sőt üldözés sulyosodott. Oly kép ez, mely ma is bizonyos regényszerűséggel bír, ha szinte a b. Kemény Zsigmondtól állított elszűkített Cserey Helénának mesebeszéd, ami kérdésen kívül, nagy mértékben figyelemreméltó tanúságokat hirtet s a polgári házasság szükségességét egy század előtti példával illusztrálja, valamint II. József császár kormányrendszere fölül jellemző adatokat állít az olvasó elibe, ki bizonyosan bámulva, de egyszersmind sajnós részvétellel fogja látni: hogy a nemesszívű ember- és néplapát monarcha dicső műve, a keresztény türelem korszaka, az életben a magasztos eszmével éles ellentétben álló gyakorlati vált. b) a második csoportban egy erdélyi középkori dráma a báró Wesselényi Miklós által gróf Gallér János, a görbői kastély birtokosa ellen intézett megtámadás, úgy nevezhető kis hadjárat van leírva. Ezt is tudvalevőleg báró Kemény Zsigmond a „Magyar szónokok és státustérfiak“ czimű jeles munkában, (ki-

hogy legkésőbb hat évi időszakon belül a törvény kihirdetése napjától számítva, mellékvonalat engedélyezhessen, kiegészíthessen és forgalomba bocsáthasson, mely a román-galicziai vonal egyik pontjából kiindulva, a Trotusvölgyben fekvő Oknig vezessen, és így az uzi, ojtozi vagy palánkai (gyimesi) csatlakozó vonal kezdetétől s részről szolgáljon.

3. cikk. Szintugy fölhatalmaztatik a kormány, hogy a jelen törvény kihirdetése napjától számított 4 éven belül egy Galacz és Barbosi között a legegyszerűbb vonalban vezető mellékpályát engedélyezhessen, kiépíthessen és forgalomba hozhasson. Az ezen vonal kiépítésére szükséges összes kisajátítások Galacz városi költségére eszközöltetnek.

4. cikk. Az összes engedélyek, melyek a fentebbi három cikkben foglalt vasuti vonalak építésére vonatkoznak, a törvényhozó testület jóváhagyásától és megszavazásától tételenk függővé. A miniszter: Boerescu B.

E törvényjavaslat határozatait kimerítően részletezi az egyidejűleg előterjesztett egyezmény, melyre bővebben visszatérünk, miután, mint értesülünk, az egyezmény a jövő héten a képviselőház elé fog terjesztetni.

— **A porosz és osztrák kormány közt** már 1844. évben egy a közös állampolgárok jogviszonyának előmozdítására vonatkozó egyezmény jött létre, melyben a többiek közt azon megállapodás is fölvetett: hogy a szerződött államok egyikében csőd alá jutott adósnak — a másik államban levő ingatlan vagyonra a külföldi csődbíróságnak megkeresésére kiszolgáltatandó, anélkül, hogy e miatt a megkeresett államban egy különleges csőd hirdettetnék; hogy továbbá az ingóságok a másik állam csődbírósága részére akkor is kiszolgáltatandók, ha a kiszolgáltatandó ingóknak összes vagy csak egyes részére bírói zár vezetett, olyképen azonban, hogy ezen birtokra a csőd kifizése előtt törvényszerűen szerzett zálogjogoknak érvényben maradnia kell; és végül, hogyha a csődbekertül a másik államban ingatlanokkal is bír, azokra nézve a hitelezők kérelmére különleges csőd nyitandó és pedig azon csődbíróság kerületében, a melyeknek kerületén az ingatlan vagyon fekszik, stb.

Mint hogy azonban ezen fönemlített egyezmény nem terjed ki sem Poroszországnak rajnai tartományaira, sem pedig Magyarországra, amint értesülünk e tekintetben tárgyalások indítottak meg, hogy ezen egyezmény határozatai mind Magyarország és kapcsolt részeire, mind pedig Poroszországnak újabbán bekebelezett tartományaira is kiterjesztessenek.

Különfélék.

Budapest, június 9.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Ralovich Lajos beszerzezhányai kath. gymnasiumi helyettes tanárt ugyanazon tanintézetben rendes tanárrá, az igazságügyminiszter Finkelstein Zsigmond közös hadseregbeli és kir. kezelő őrmestert a soproni kir. ügyész felügyelője alatt álló börtön és fogházhoz fogházfelügyelőnek, Zsigmond József marosvásárhelyi törvényszéki telekkönyvi irnokot ugyanazon törvényszékhez II. oszt. segédtelekkönyvesvezetővé, Stróbi József ügyvédségedet a felső-őrri kir. járásbírósság mellé bírósági végrehajtóvá, a pécsi kir. törvényszékhez irnokká Kriegl Károly törvényszéki díjnokot, a földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszter Hudelist Antal postásztitelt a temesvári postaigazgatósági

adta Csengeri Antal, Pest 1851.) egészen regényszerű alakban, tulzott színezéssel, mint formaszertint háborút adta elő, mely alkalommal a görbői vár Wesselényi serege és hűbérései által megtámadva, ostrommal vétetett ba és a zsbói családi ágyuk dörgése közben a földszínnel egyenlővé tétetett. c) A harmadik csoportban idős Wesselényi Miklósnak ugynevezett politikai működése, főképen az országgyűléseken, valamint megyei közgyűléseken föllépése s mindkét helyen tanúsított magaviselete van rajzolva. — Itt az olvasó figyelmét egy meglepő, valóban sok ellentéttel gazdag, mindenfelé viszontagságot összehalmazó nagy vázlat fogja megragadni, olykor lobi lineselni.

A 18-dik század utolsó tizedében kitört első francia forradalmi nagy háboru alatt szükségessé vált újonczoktatás a kormány önhatalmából, s így a haza egyik főalkotmányos, t. i. az országgyűlést is illető jogának számába nem vételével, sőt mellőzésével rendelt el, és az erdélyi megyékre s törvényhatóságokra azt rá parancsolta. E nagyfontosságú kérdésben idős báró Wesselényi Miklós Közép-Szolnok megyének 1791-ben januárhó közepén tartott közgyűlésében a kormány önkényes eljárása ellenében, véde az ország alaptörvényeit, fölszóltat és hazafias beszédének a megyei rendek keblét átvillanyzó erejével nemcsak az újonczozás továbbfolytatását megátolta, de azt is kivitte, hogy a rendek az ítélsből kiküldött biztosaik által a már kiállított, vagy akkori gyakorlat szerint kötéllel fogott újonczokat szabadon is bocsátatták.

Miután a fönebbieket szerint, a fejedelem b. Wesselényi Miklósnak az újonczozás dolgában szerepléséről értesítve volt, gróf Teleki Sámuelhez, az erdélyi udvari kancellárhoz 1794-ben június 27-kén intézett kéziratában azon nézetét nyilvánította, hogy b. Wesselényi Miklósnak, mindaddig, míg az őt terhelő súlyos vádakra nézve magát kellőleg nem igazolja, a törvényhozó gyűlés tagjai közt megjelenni nem lehetne, s neki a mondott esztendőbeli diétára regalist, t. i. királyi meghívó levelet küldeni nem kellene.

E királyi kéziratra gr. Teleki Sámuel július 14-kén válaszolt, s b. Wesselényi Miklósnak indulatoss természetű fogva, különböző kihágásokra elragadtatását, mint annak bizonyosságát hozta föl, hogy a báróban hiányoznak az 1791-beli XI-dik, s az országgyűlés tartására vonatkozó törvényzikkben elősorolt azon tulajdonok, melyekkel a törvényhozás egy tagjának birni kell s ennél fogva vélekedése szerint: ő fölsége által tiltassék meg, őt mint regalistát az országgyűlésre meghívni.

Ennek következtében, a felség 1794-ben július 23-kán kelt, s a guberniumhoz intézett királyi leiratában, b. Wesselényi Miklósnak az országgyűlésből kirekesztését megparancsolta: „eudem tanquam qualitibus

kerületbe főtisztá, a m. kir. tengerészeti hatóság elnöke gróf Bethlen Odón kereskedelmi tengerészeti hosszujáratu hajó adnagyt kir. révgyakornokká, a budapesti kir. főügyész a belényesi kir. ügyesség felügyelője alatt álló börtönöz Halászovich László es. és kir. őrmestert börtönfelügyelővé nevezte ki.

— **Kitüntetések**. Király ő fölsége Fogarassy János a curia legfőbb ítélőszéki osztálya bírójának, s akadémiái tagnak, a magyar nyelvészet körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a Szent-István-rend kiskeresztjét díjmentesen, s Biró Kálmán aradmegyei birtokosnak a közügyek előmozdítása körül szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi czimtel díjmentesen adományozta.

— **Nemes tett**. Rauchlechner János Tivadar telep- és üvegyártulajdonos a biharmegyei feketeerdői üvegyár telepén a sok száza ra menő munkás-gyermekek számára elemi népiskolát állított föl, azt a legszükségesebb taneszközökkel fölszerelte, kellő javadalommal, és zenéhez is értő, képzett tanítóval is ellátta.

— **Tudományos czélú kirándulás**. Dr. Szabó József a m. k. tudomány-egyetemen az ásvány- és földtan tanára, hallgatói részére évenként rendezni szokott földtani kirándulásainak cyclusát szombaton nyitá meg, midőn először is a Kaenozoos képletesoport néhány fiatalabb tagjának megzemlélése végett kallgatóit Kőbánya vidékére vezette, hol a téglagyárak mellett nagyszerű feltárások egyikénél előbb a harmadkori képletek felső „Congeri“ emeletét mutatta be az itt nagy mérvben kifejtett anyagban, illetőleg márgában, majd Kőbánya délnyugati oldalához vezető a társaságot, hol az előbb említett képletnek fedijét és fektijét ismertette meg, melyek közül amaz egy negyedkora keskeny kavicsréteg, ezt tetemes vastagságu Neogen — ugynevezett Cerithium-mész képezte. Erdékes ismertetése után fölhívá a jelenlevőket, hogy igyekezzenek gyűjteni kövületeket s fölkeresni a vezérkagylókat, mint a melyek a képletek fölismerése és viszonyok korának meghatározása tekintetéből szer fölött fontosak. Fölvívását nyomban követé a tett: egyszerre 80 kutató kezdé kalapácsával ostromolni a bányák falait, s mi egy két embernek talán ily rövid idő alatt nem sikerült volna, a gyűjtés nehézségein győzedelmesdedett a keresők nagyszáma s míg kiki maga részége egy-egy kis gyűjteményt állított össze, maga az egyetemi ásvány-földtani gyűjtemény is, miután a legszebb példányokat ennek részére engedték át, néhány igen szépen megtartott kövülettel lett ez alkalommal is gazdagabbá.

— **A nemzeti színház nézőterét**, melyben minden este tropikus hőség győtri a rendithetetlen színházlátogatókat, a „Föv. Lapok“ szerint Skalniczky, a színházi nagy építkezés vezetője, a nézőterét szellőztető géppel akarja ellátni. Vajha sikerülne neki! A költség, bármily nagy lesz is, gyümölcsöző befektetés leend, mert két nyár többletből okvetlenül bevehetik azt, mit rá költenek. Továbbá miután most a színház körül lesz építve s zöld fái elpusztulnak, alkalmasint még inkább rászorul nyáron át a légyeztetésre. Senki sem mehet most a színházba anélkül, hogy részvétellel pillantást ne vessen ama két koronás áldozatra, melyet halálra ítélték: a két szép gesztenyefára, mely a Lendvay-szobor mellett emeli fris zöld lombkoronáját. Megszoktuk már e díszfákat, miután ha nem is a színház keletkezésé, de valami huszonhárom év óta látjuk őket néni és zöldelni. Ha lombduszban álló fákat át lehetne helyezni, bizonyára szivesen

de lege, signanter articulo XI-mo anni 1491. requisitis destitutum a celebrandis hoc anno comitiis removeri volumus.“ A törvényhozó testület ellen, a végrehajtó hatalmat képviselő hatóságok részéről elkövetett súlyos sérelem jelentőségét magyarázni nem kell; az országgyűlés egy tagját, annak és beleegyezése nélkül, onnan kizámi, ugy szólva nem csak egy személy, egy követ ellen irányzott csapás, de törvényszegés is volt, mi az egész országgyűlés jogának, valamint tekintélyének esorbitását és számba nem vételét magában foglalta.

A szakasz többi részében el van mondva: 1. B. Wesselényi Miklós magaviselete az 1794—95-beli erdélyi országgyűlésen 2. Az újonczok elbocsátásáért ellene indított újabb perének folyama és kimenetele, midőn teljesen fölmentetett. 3. Az erdélyi, névszerint kolozsvári nemzeti színház történelme a főbb adatokban, melynek b. Wesselényi Miklós ugy szólva egyik alapítója, s míg élt, főpártfogója volt. Legyen itt megemlítve, hogy azon színházban, meg pedig a piac-soron levő gr. Rhédei házban, az első előadás 1692-ben november 16-án „A titkos ellenkezés“ czimű darabbal volt. 4. Id. báró Wesselényi Miklós néha heves és rendezavaró magaviselete Közép-Szolnok megye közgyűlésein, mi természetesen ránézve kedvetlen következés nélkül nem maradt. 5. Id. b. Wesselényi Miklós sokféle tapasztalással gazdag, s különböző viszontagságot látott élte vége felé Közép-Szolnok megyének néhány évig főispáni helytartója volt, s e hivatalát Zsibón 1800-ban október 25-én történt haláláig dicséretesen folytatta.

A munka harmadik szakasza négy fejezetben, ifj. b. Wesselényi Miklós életére vonatkozik, s őt, főképen, mint erdélyi államfért, s országgyűlési követet 1834—35-ben s 1848-ban ismerteti, továbbá kiterjed írói munkásságára, s végre a derék hazafit jellemző néhány levélét is közli. E levelek alkalmából lesz említve s egész terjedelmében kiadva, Kossuth Lajosnak tudvalevő fogóságából kiszabadulása s Pestre visszatérése utáni, e városból 840-ben május közepén ifj. b. Wesselényi Miklóshoz írt nevezetes levele, melyben a báró iránt viseltető ragaszkodását, háláját a legmelegebb szavakban tolmácsolja.

A munka megbíralására — egészen szakadatlanul — Horváth Mihály, b. Kemény Gábor s Jakab Elek tagokat nevezte ki.

Utána Keleti Károly tartott előadást „Magyarország szőlészeti s borászati statistikájáról“ szerzőt ilyenmüt első statistika készítésével az 1869-ki hágai congressus bizta meg, azonban eddig csak Magyarországból jöttek be az adatok s csak ezek dolgoztattak föl. Az egyesítetlől igen csekély adatot nyert, de a régiebb statistikai irodalom (Schwarz, Schams, Cseh János, b. Bánffy János, Parragh Gábor, Korizmicz László, Hunfalvy János stb.)

megkegyelmeztek volna nekik; így azonban az igazgatóság csak emléküket tartja fenn a fényképezés útján. — Ugyanis elrendelte a színház mostani homlokzatának, a falkal és szoborral együtt való lefényképezését, hogy az utókor számára megmaradjon az az alakzat, amilyen volt a nemzeti színház eddigéig s amilyen már csak néhány hétig marad.

— **Irodalmunk**, mint a „Fővárosi Lapok“ írja: érdekes munkával, Pulszky Ferenc emlékirataival fog gazdagodni. Ő ugyanis már régebben elhatározta, hogy midőn betölti hatvanadik évét (s ez a jövő szeptemberben lesz), megkezdi emlékiratai készítését, azontúl arra szánva minden üres idejét. Előre is elgondolhatjuk, hogy mily tartalomgazdag és változatos munka kerülhet ki tőle. nemcsak azért, mert szellemesen tud elbeszéli mindent, hanem van is elég mit elbeszélne. A pozsonyi diéták szabadelvű ifja, a nemzeti műveltség egyik európai jellegű képviselője, ki tényezője volt sok nevezetes eseménynek, s ott volt a szabadságharc megindításánál, a bécsi forradalomban, később mint küldött a Palmerston szobáiban, Kossuthal együtt Amerikában, majd Garibaldi mellett Olaszországban s utóbb a kiegyezés megkötésénél Deák oldalánál: emlékiratokra ritka gazdaságu bányát bírt multjában. Csak megérhessük a mű megjelenését, mert mint mondani szokta: „Megjelenik 1900-ban,“ midőn t. i. már nem fognak élni azok, kik ez emlékirat olvasásában magukra nézve nem találnának örömet.

— **Oroszlánvadászat egy hajó földézetén.** A sport ezen különös neve a „City of London“ gőzhajó földézetén történt. Március 19-én a hajó Euphrát és Tigris összefolyásánál volt utban; mindkét folyó vize kiáradt és elborította a környéket. A legénység egyszerre három oroszlánt vesz észre a hajótól vagy egy mérföldnyi távolságban. Amint a hajó közelébe ért, lövés dördült a földézetről; egy oroszlán halálra sebesülten rogyott le, mielőtt fölmászhatott volna a hajóra. Leeresztettek egy csónakot, hogy fölvegyék az oroszlán hulláját, a hajó pedig a megmaradt két fenevad ellen fordult. A hajó földézetéről érkező sortüz leterítette a két oroszlánt s azoknak hullait is fölhúzták a hajóra. Tíz perc múlva a hajón levők óriási oroszlánt pillantottak meg; az oroszlán víztől körülvett kis szárazfölddarabon guggolt s hevesen csóválta farkát, mintha ezzel jelt akarna adni. A hajóról több lövés esett a vadállat felé; az óriás állat hátsó lábaira állt s iszonyuan ordított, mintha a hajó ellen akarna rohanni. E pillanatban a szakadatlanul folyó tüzelés földre terítte a földézetet fenevadat. Hulláját a földézetre hozták és megmértek. Hossza a fark végeig 8 láb és 6 hüvelyk volt, magának a testnek hossza 6' 7", magassága 3' 9", súlya 420 font. Ily vadászati kaland sohasem fordult elő ezelőtt Mezopotámia e környékén.

— **Fiume város** lelkes polgárainak névjegyzéke, kik a magyar szabadságharcban munkaképtelenné vált katonák részére emelt menház javára, illetőleg fűntársára nagylelkűen évenként adakoznak. Giovanni Ciotta 20 frt, Luigi Peretti 10 frt, Gaspare Malkovich 10 frt, M. Chiachich 10 frt, Antonio Mihich 10 frt, Vincenzo Pessi 10 frt, Eugenio Ciotta 20 frt, Fanni Ghyczy 15 frt, Dabovich Zay 5 frt, Guisepp Pausi 5 frt, Casimiro Cosulich 10 frt, Giovanni Jelletich 1 frt, Patale Descovich 5 frt, Emidio Mohovich 10 frt, Gius Maylander 10 frt, A. F. Luppis 10 frt, Sim. Vrunyczany 10 frt, Pietro Cesulich 10 frt, Fratelli Sablich 10 frt, Maria St. V. Suppe

s a miniszteri uti jelentések és munkálatok (főképp Eneztől) igen tiszta képet nyújtanak bortermeletünkről. A nagyobb terjedelmű szőlőtermelés a dombvidéken s a sziget-hegységeken van, de a havasokon kívül csaknem mindenütt van szőlőművelés. Különösen érdekes, hogy a főváros körül tömörül leginkább a termelés s innen éjszakkaletra vonul a Mátrán keresztül a Hegyaljára, majd délnyugotra terjed. Az alföldön kerti szőlők vannak, tul a Tiszán Nagyváradnál kezd tömörülni s Erdély mezőségén. Élénk domborodás van még a szerémi hegységben, honnan vékony vonal vonul Fiuméig. Összesen Magyarországon 25, Erdélyben 6, Horvátországban ismét 6, borvidéket lehet megkülönböztetni. Összeállítása szerint (közégségi kimutatása szerint) 739,000 katastralis holdon természetlik bor; 20 év óta 47 bortermelet megye közül csak 11-ben apadt a termelés s Zemplénmegyét kivéve egy sincs, hol nagyban apadt volna. Mindez 425 ezer hektárt tesz ki, holott Franciaországban 2 millió 616 ezer hektárt foglal el a bortermelet hely, s itt 70,350 ezer hektárt állítanak elő. Ausztriában 5 6 ezer holdon 187-ben 6 millió 793 ezer vegyes vagy 3 millió 200 ezer hektárnyi tiszta bor terem. Általában a régi adatok a hivatalos statistika eredménye szerint hibásak voltak és mintegy 1/3-da Magyarországon a valódi termelés. Ezt sok tekintetben előidézhetheti az átlag rossz évek termése vagy a hibás bevallás; azonban kétségtelen, hogy nagyon vérmes hitben ringattuk magunkat ha nem is bortermeletési képességünk, de maga a termelés fölött.

Ma egy holdra átlag 10 akó esik, de a tényleges termésben sok eltérés van, Hevesben 20, másutt még több is. Keleti K. irás és személyes érintkezés után is igyekezett a hivatalos adatokat megbírálni s ezek némileg kedvezőbb eredményt adtak, főképp az átlagos termés tekintetbevételében, s így átlag egy katastralis hold szőlő 9—26 akó teremt az évek rosszassága szerint. A borévek eredménye tehát igen változó s így a bortermelet helyesen nem lehet soha megítélni. A belföldi lakosság átlag 12 és fél millió akót 7 millió 600 ezer forint értékben fogyaszt el évenként. A kivitel a vámosok hiányos szervezete folytán közelítőleg sem lehet megbecsülni, szerző 1 1/2 millió akóra teszi. Boradólul fizetnek átlag 2.9 millió forintot, ha pedig a tényleg termelő bort tekintjük, ebből nem alig 3, hanem közel 7 milliónak kellene befolyjni. Végül említi még, hogy egy hold szőlő értéke 50—60 frt és 5—6 00 frt közt váltakozik, az ország összes szőlőterületének értéke pedig 41.2 millió forint. Ezek elég nagy számok — így végzi értekező — hogy alaposan lássunk ezen termelési ág gyarapításához.

Ezzel a nyilvános ülés fél hétkor befejeztetett s egy magán levéltár megvétele végett zárt ülés tartott.

10 frt, dr. Erm Nacinovich 3 frt, Enrico Emili 2 frt, G. Brusafarro 3 frt, Ignazio Svelzko 2 frt, Fr. Petonio 3 frt, Eugenio de Terzi 10 frt, dr. G. Dall'Asta 10 frt, Anton Wallusnig 20 frt, Nicolo Wickmayer 5 frt, Antonio dr. Randich 10 frt, Alessandro Fischer 5 frt, dr. Giacich 5 frt, E. A. Brelich 5 frt. A. Marohino 5 frt, Oscarr Böhm 5 frt, Francesco Ellenz 5 frt, Antonio Gerbaz 5 frt, S. L. Mondolfo 5 frt, dr. Societa degli arteri E. Mohovich 0 frt, Giovano Purkardhofer 10 frt, Francesco Lemuth 5 frt, Gior Francovich 5 frt, Vittorio Warglien 3 frt, Felice Celligoi 10 frt, Luigi de Verneda 5 frt, Felice Voncina 2 frt, Narciso Derencin 2 frt, Antonio Giustini 2 frt, Giovanni Niroich 2 frt, Carlo Sigovich 3 frt, Filiberto Dr. Basarig 3 frt, Dr. Giovanni Vianulló 3 frt, Giuseppe Pasquali 3 frt, Nicolo Dergnevič 3 frt, Giov. Mologna 3 frt, Isidoro Wauchnig 3 frt, Fran. Dr. Gelcich 10 frt, Francesco Fletzer 2 frt, Gigvanni Schinog 2 frt, Girolamo Brugetti 2 frt, Giuseppe Cante 2 frt, G. Sealamera 2 frt, Jos. Zande Giacomd 2 frt, Giorgio Catti 5 frt, Albert Buchweis 3 frt, L. Adamich 6 frt, P. Scarpa 10 frt, G. Frat. Serdos 3 frt, G. Komaich 3 frt, Beredetto Zuzulich 2 frt, Antonio Stipanovich 2 frt, Giovanni Prencich 3 frt, L. Burgstaller 2 frt, M. G. Bertetich 3 frt, A. Baccaric 3 frt, Fran. Koller 2 frt, Pokorni 5 frt, Gugl Kinsela 4 frt, G. Carina 2 frt, B. Minach 3 frt, dr. Ant. de Kacje Peko 12 frt, Antonio Szuperina 5 frt Gior A. Gelletich 5 frt, Capitoló Collegiató di Fiume Ferd. Abrahamsberg 2 frt. Krivacsai ezredes s ellenőr. Szathmáry Mihály ezredes s pénztárnok. Ganoczy Flóris százados egyleti főjegyző.

— **Rövid hírek.** A zirci cisztertenci rend székesfehérvári főgymnasiuma épületének a jelenkor követelményeinek képest leendő átalakítása végett, a valós- és közoktatási miniszter ur a f. évi május hó 10-kén tett leiratával megengedte, hogy e tanintézetnél a jelen tanév június hó végéig befejeztessék, az új 1874—75-ki pedig november elején vehesse kezdetét. A magántanulók vizsgálatai folyó hó végén fognak megtartatni. Gerlach Benjamin, igazgató. — Az ideai fegyvergyárkorlatokra vonatkozólag, melyek tekintettel a mezzei munkákra, úgy lesznek beosztva, hogy azokban főnnyakadás ne legyen, a beosztási javaslatok jóváhagyás végett már a közös hadügyminiszteriumhoz terjesztettek be. — A Tisza vizállása, mely 4—5 nap előtt aggasztólag áradt, e hó 4-ike óta egyre áll, és szakértő szegedi mérnökök állítása szerint, ha csak valami rendkívüli eset közbe nem jő, ezután egyre apadni fog. Hogy mily szűkség volt az óvatosságra, arra nézve fölemlíti a „Szg. Közl.“, miszerint mult szerdán már magasabban állt a víz, mint 1855. május havában, s hogy az 1867-ki vizállás csak 9" s 5" al volt nagyobb a jelenleginél. — A bécsi jogászgyűlésre nagyban folynak az előkészületek, és az alkalmából Budapestre is terveznek kirándulást. — O fősége Ljuboevics Tivadar, a Ferencz Károly főherczeg nevével viselő 52-ik gyalogszerzedbeli II. osztályu százados-számvivőt II. osztályu honvédelmbiztossá nevezte ki. — A gazdaság morfológiája, dr. Weisz Béla fölolvasása (föolvastott a keresek ifjak társulatában 1873. december 22-dikén) megjelent.

Nemzeti színház. Szerda, június 10. „Az utóirat“. Vigjáték 1 főlv. „Kénytelen házasság“. Vigjáték 1 főlv. „A másoló“. Dramolet 1 fölvonásban.

Budai szinkör. Szerda, június 10. „Catalogus“. Vigjáték 3 főlv.

Törvéyszéki csarnok.

Budapest, június 9.

(Nemesi cím büntető ítélet által meg nem szüntethető.) A sátoraljaújhegyi törvéyszék P. M. nagy rosvágyi birtokost, emberölés miatt 10 évi súlyos börtönrre valamint a nemesi cím és az azzal járó jogoknak elvesztésére ítélte. A királyi tábla a büntetést tartamát öt évre szállítván le, egyszersmind az ítéletnek a nemesi cím és előjog elvesztésére vonatkozó intézkedését mint a törvényes gyakorlatok nem alapulót föllodotta. A legfőbb ítélőszék a kir. tábla ebbeli határozatát megerősíté.

(Egy család-banda.) Április elején több kereset nélküli egyen bécsi és helybeli cézgek kizsákmányolására czélzó ügyleteket kötöttek. Megrendeléseket tettek, és nem létező firmák által aláírt váltókat adtak fizetékép. A pesti rendőrségnek Grosz és A beles személyében a banda két kiváló tagját sikerült letartóztatni. Több más bűnös azonban megmenekült. A más végtárgyalásnál, hol dr. Stiller Mór és dr. Iritz ügyvédek védtek a két nevezett vádlottra el lett rendelve a vizsgálat hiányainak kiegészítése. Vádlottak fogva maradtak.

Táviratok.

Berlin, június 8. A koronaherceget tegnapelőtt ért nagyobb balesetről szóló hírlapi tudósítás a következőleg igazítottik helyre. A koronaherceg szombaton este 6 órakor visszatért egy sétatocsizásból, míg egy másik koezi gyermekeivel elől ment. Ez utóbbi akadály nélkül haladt át a Wildpark-állomáson. Mikor a koronaherceg kocsija oda ért a sodronnyal mozgatható sorompó az érkező vonat miatt bezárattott, úgy hogy a koronaherceg kocsija a pályán és a bezárt sorompó előtt állott. A sorompó fölnyitása azonban még a vonat megérkezése előtt sikerült, és anélkül, hogy a koeonaherceg elhagyta volna a kocsit, vagy a lovak a sorompót szétzúzták volna. Az állítólagos balesetről szóló mese tehát alaptalan.

Paris, június 8. Mac Mahon a nuntius fogadtatása alkalmával mély meghatottságot fejez ki a pápa érzületi és annak Franciaország boldogsága és jólétéért mondott óhajai fölött, és fölkeré a nuntius, hogy az ő hálójának és tiszteletének kifejezést adjon a pápánál.

Versailles, június 8. A nemzetgyűlés elfogadta a municipális törvény első cikkelyét, mely szerint a mairéből és a közigazgatás, valamint a municipális tanács egy egy küldöttjéből álló bizottság szerkeszté a választói lajstromot.

Ems, június 9. A szász király ma délután elutazik Drezdába.

Konstantinápoly, június 8. Azt hiszik, hogy a kormány a Sadyk basa által kötött kölesönön változtatást akar tenni, melyeket a szerzők nem fognak megengedni; a változtatások a bizományi díj és az előlegezési kamatláb alábbszállítására vonatkoznak.

Bukarest, június 8. A senatus a vasuti csatlakozásra vonatkozó törvényt elfogadta. — A kamara megkezdte a 27 milliós kölesön tárgyalását.

Közgazdaság.

Budapest, június 9.

A budapesti jótékonyági takarékpénztár-egylet f. hó 4-én közgyűlést tartott, melyen a volt igazgató, Krenedics Károly eljárása heves vitákra adott alkalmat. Ezen ur beszédett fölvételi díjakat és saját hasznára fordította azokat, az alapszabályok ellenére magasabb kamatok számított, és a társulatot 559 frttal megkárosította. — Mikor a választmány a könyveket és kulcsokat követelte tőle, megtagadta ezt, úgy hogy karhatalmat kellett igénybe venni. A vádo t igazgató azzal védte magát, hogy a 48-as ellenzéki kör alakításakor sok költségre verte magát. Több barátja szintén védelmére kelt, de a zajos vita után a többség kimondta, hogy Krenedicset fölfüggeszti állásától, s helyét egyelőre Keviczky foglalja el. Ezután az alapszabályok véteket tárgyalás alá, melyeket a miniszter már két ízben utasított vissza módosítás végett. A közgyűlés elfogadta az ig-tanács előterjesztését és ezzel a közgyűlés véget ért. — Talán nem ártana, ha erről az egyletről és közgyűléséről az illetékes hatósági közegek tudomást vennének.

Uj okmányok a keleti vasutról. Az „Ung. Actioner“ május 24-ki számában előre jelezte, hogy olyan, eddigélig ismeretlen okiratok birtokába jutott, melyek kétségtelenné teszik, hogy az angol-osztrák bank köteles a keleti vasut részvényeire s elsőbbségeire ezúttan történt befizetést a társulat javára ezüstben elszámolni. A nevezett lap két hét elmúltával a tegnapi megjelent számban közzé teszi az angol-osztrák banknak a keleti vasutársulathoz intézett két levelét. Ezzel a leleplezéssel a melyre két hétig várakoztatta az „Ung. Act.“ a kiváncsiságot, kár volt annyira késni, miután egy pár évvel úgy is elkészett már vele. Az első levél ugyanis, mely 1869. május 29-én kelt, rég megjelent a keleti vasutársulat vizsgáló bizottságának jelentésében (57. lap) és a kormányának a képviselőház elé terjesztett jelentése kinyomatott mellékletei között. Ez az újonnan fölfedezett levél tehát régóta közkezen forog és úgy említett társulat vizsgáló bizottsága, valamint a pénzügyi s vasuti egyesült bizottságok eljárásának anyagát képezte. A másik levél 1869. december 19-én kelt. Az a vasutársulat igazgatótanácsának a hozzá intézett 14-ik kérdésre adott válasza folyamán fölemlítették és átnyújtatik az egyesült vasuti és pénzügy bizottságának. Vonatkozás történik az igazgatótanács választásában másutt is a levél tartalmára, nevezetesen az 52-dik kérdés alatt. — Az „Ung. Act.“ jelzi egyébiránt, hogy közelebb még néhány, eddig ismeretlen nagy jelentőségű okmányt fog közzétenni a keleti vasut ügyébe. Óhajjuk, hogy ezek valóban olyanok legyenek, melyek képesek új világot vetni a keleti vasut történetére.

A szerbiai és osztrák-magyar vamtarifák. A szerbiai cabinet — mint az „Ung. Actioner“ jelenti — beállta, hogy a Szerbia és Osztrák-Magyarország közt fönálló vamtarifák tetemesen károsítják a két ország jelen és jövőbeli kereskedelmi érdekeit és lehetetlenné teszik Szerbia lendületét kereskedelem-politikai tekintetben. A belgrádi kormány tehát újból megkívánja indítani a jelenlegi tarifa módosítására vonatkozólag már megkezdett, de 1869-ben félbeszakított tárgyalásokat és bizvást remélhető, hogy az óhajott czél a jelen körülmények közt el fog éretni. Az akkori regenség 1869-ben kész volt kereskedelmi szerződést kötni, de azt kívánta, hogy a kiviteli termények vamtételei leszállitassanak, ellenben sehogy sem akart ráállni, hogy ezért, egyenértékű gyanánt, a beviteli terményekre rótt illetékek redukáltassanak, bár az e czélra Bécsből leküldött miniszteri tanácsosok bebizonyították a szerb kormánynak, hogy Osztrák-Magyarország némely kiviteli terméke 20 százaléknyi vámot fizet. Remélhető, hogy a jelenlegi kormány Szerbia jól fölfogott érdekében előzékenységet fog tanusítani az osztrák-magyar kormány méltányos igényei iránt. Ez esetre közelinek jelezhető, hogy bizonyos stipulatiók (az egyezmény szót gondosan kerülük) fognak létesülni, melyek a jelenlegi tarifák redukcióját czélozzák.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről. Június 9. Gabnában gyenge forgalom volt, a tőzsdé kis mérvű üzlet mellett szilárdan tartotta magát. Magyar dijsorsjegyek 76.25—76.50, magyar vasuti kölesön 95.75, magyar hitel 154.25, municipális 24, földhitel 57.50, takaréki és hitel 54.75, pesti közuti 270, molaárok és sütők 200, anglo 32.50, hivatalnok-egylet 4—53. Valuták változatlanok 20 francos arany 8.92, császári arany 5.32.

Vizállás.

	0 alatt	0 fölött	időjárás
Június 9 Pesten	—	—	12' 11" száraz
" 9 Pozsonyban	—	—	11' 3" száraz
" 9 M.-Szigeten	—	—	4' 2" száraz
" 9 Szegeden	—	—	21' 11" felhős
" 9 Szatmaron	—	—	3' 6" szeles
" 9 Saolnokon	—	—	19' 8" száraz
" 9 Aradon	—	—	1' 8" száraz
" 9 Nagybeaskereken	—	—	3' 5" száraz
" 9 Zimonyban	—	—	19' 4" száraz
" 9 Ó-Orován	—	—	15' 0" felhős
" 9 Tokujban	—	—	14' 7" felhős

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. június 9.

Gabona-árak.		Hang.	Vámmászánkint	Beiz.	Részvények.		Adva	Tartva	Beiz.	Adva	Tartva	Magy vasuti köles. (120 frt ez.)		
			font	forint									Adva	Tartva
83	7.85	8	83	7.85	15	Első magy. ált. biztosító-társaság	830	840	500	Első magyar serfözde	395	400	95.25	95.50
85	8.10	8.15	200	8.10	200	Haza	—	—	200	Sertésbízaló	158	160	129.25	129.75
87	—	—	300	—	300	Pannonia	300	305	200	Athenaeum	252	255	—	—
83	8.10	8.20	100	8.10	100	Pesti bizt.	48	49	500	Pesti könyvnyomda	500	510	218	218.25
85	8.35	8.45	200	8.35	200	Hunnia	43	45	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	—	—	860	870
87	—	—	300	—	300	Unio	175	178	500	Ganzféle vasöntőde	285	290	30.50	31
83	8.05	8.15	200	8.05	200	Pesti közuti vaspálya	270	272	200	Geschwindt-féle szeszgyár	208	210	986	988
85	8.30	8.40	200	8.30	200	Budai hegyipálya	98	100	200	Börgyár	40	41	523	525
87	—	—	200	—	200	Budai hegyipálya	59	60	200	Gyapjunosóda	100	105	200	200.50
83	8.15	8.25	80	8.15	80	Municipális hitelintézet	23	23.25	200	Schlick féle vasöntőde	160	164	2080	2085
85	8.40	8.50	85	8.40	85	Angol-magyar bank	32.50	32.75	200	Soskuti kőbánya	95	100	200.50	201
87	—	—	160	—	160	Magyar általános hitelbank	154.25	154.50	200	Első magyar szeszfinomító	169	170	438	440
83	—	—	200	—	200	Franco-magyar bank	61	61	500	Alagut	77	79	318	318.50
85	—	—	70	—	70	Pesti egyleti bank	45.25	45.50	—	—	—	—	140	140.25
87	—	—	50	—	50	Takarék- és hitelegylet	30	31	—	—	—	—	219.50	220.50
83	—	—	100	—	100	Buda-ó-budai népbank	46	46.50	—	—	—	—	115	118
85	—	—	200	—	200	Budai kereskedelmi és iparbank	180	185	—	—	—	—	95	95.50
87	—	—	500	—	500	Pesti kereskedelmi bank	735	740	—	—	—	—	83.75	84.25
83	—	—	100	—	100	Budapesti kézművesbank	57	58	—	—	—	—	—	—
85	—	—	50	—	50	Hivatalnok hitelegylete I. em.	43	44	—	—	—	—	—	—
87	—	—	80	—	80	Kisb. tokos. hitelintézete	43	44	—	—	—	—	—	—
83	—	—	100	—	100	Országos közp. takarékp. 5%	69.50	70	—	—	—	—	—	—
85	—	—	1000	—	1000	Pesti hazai	2200	2210	—	—	—	—	—	—
87	—	—	100	—	100	Budapesti fővárosi	150.50	151	—	—	—	—	—	—
83	—	—	100	—	100	Kőbányai takarékpénztár	50	52	—	—	—	—	—	—
85	—	—	100	—	100	Külvárosi tanárképző	37	38	—	—	—	—	—	—
87	—	—	40	—	40	Szentendrei takarékpénztár	37	38	—	—	—	—	—	—
83	—	—	60	—	60	Ujpesti takarékpénztár	41	43	—	—	—	—	—	—
85	—	—	500	—	500	Arpádmalom	38	40	—	—	—	—	—	—
87	—	—	500	—	500	Blumféle	35	37	—	—	—	—	—	—
83	—	—	500	—	500	Concordia	260	270	—	—	—	—	—	—
85	—	—	200	—	200	Erzsébet	104	105	—	—	—	—	—	—
87	—	—	160	—	160	Lulza	138	139	—	—	—	—	—	—
83	—	—	200	—	200	Molnárok és sütők	199	200	—	—	—	—	—	—
85	—	—	500	—	500	Hengermalom	770	780	—	—	—	—	—	—
87	—	—	300	—	300	Victoria	100	105	—	—	—	—	—	—
83	—	—	100	—	100	Első budapesti	708	710	—	—	—	—	—	—
85	—	—	100	—	100	Budai gyárudvar	18	19	—	—	—	—	—	—
87	—	—	1000	—	1000	Pannonia	415	420	—	—	—	—	—	—

A „KÖZÉPPÁRT”-ra

Előfizetési feltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 egész évre 16 forint
 fél évre 8 „
 negyed évre 4 „
 Egyes szám 6 krajczár.

Hirdetmények díja:

6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr. Nyílttéri petitsor 50 kr.
 Bélyegdij külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül egyedül H. asenstein és Vogler hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em.
 Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Grab n 27.

Francia modor után készült **férfi-íngék**, fehér és színes, vászon, chiffon, fél vászon, angol, oxford- és flanel-szővetekből.
 Kész íngekben csak **fehér chiffon-szöv** től szolgálhatok, minden másnemű mérték után készült.
 Angol vászon és francia chiffon (cambrig) **gallér és kéz ló.**
 Vászon chiffon és batiszt **íng-mell** (devents) himzéssel vagy szegélylyel.
 Francia batiszt, vászon és selyem **zsebbeli** fehér vagy színezett szegélylyel.
 Fél és egész **férfi-harisonya** fil d'Ecos, gyapot-, selyem- és gyapjából, legujabb minták- és kitűnő minőségben.
 Nagy választás **vadászharisonyákban.**
 Vászon és chiffon **lábravaló.**
 Fill d'Ecos, selyem bálí és gyapjú **női harisonya** minden szín- és mintákban.
 Legujabb angol és francia divatu **kalapok.** Úti- és vadászó-kalap. Merino és selyem claque (bálí hengerkalap.) Nyári szalma- és szövét-kalap.

MÜLLER F. A.
 (ezelőtt Alter és Kiss)
 gazdagon felszerelt

férfi-divatárúk tára

BUDAPESTEN:
 váczi- és régi posta-utca sarkán, Szentkirályi-féle házban,
 ajánlja a közelgő tavaszi és nyári idénvre dús választékú **férfi-divat-cikkeit.**
 Kitűnő szabász vezénylete alatt álló férfi-szabóság.
 Mindennemű szilárdhiteű gyárakból vásárolt **angol és francia kelmék.**
Vidéki megrendelések
 utánvét melletti pontos teljesítésére különös gond fordítatik; a t. vidéki megrendelők kéretnek a kívánt cikkeknek megközelítő árát meghatározni.
 Minták készséggel bérmentve küldetnek.

Nagy választás úti- és vadász-**sapkákban** minden idényre, valogatott formákban.
 Nyári idényre vászon és selyem foulard **férfi-napernyő.**
 Ang. 8, 12 és 16 águ **esernyők.**
 Nagy választékú **sétabotok.**
 Gyári raktár mindennemű angol, francia és prágai **kesztyűk-ből**, agymint: 1 és gombos férfi prágai kesztyű, valódi jovin, ang. dogskin és ang. cheyrette kesztyű; posztó, zerge- és szarvas-bőr vadász- és hajókésztyű, ezerna, selyem és nyári mosóbőr-kesztyű.
 2, 3 és több gombu prágai **női kesztyűk**, selyem fillet- és plüss-kesztyű női lovalgóló (stulp) és mosóbőr-kesztyű.
 Dús választás mindennemű férfi és női **nyakkendők**ből legujabb mintákban, nyári idényre különösen ajánlható mosó foulard nyakkendők 50 különböző mintákban. Továbbá angol echarpok és külső cachener kendők nagy választásban.
 Angol és francia **illatszerek** és **szappanok.** Valodi Ess-Bouquet, valódi Eau de Cologne. Mindennemű haj-, fog- és körömfek.

GISSHÜBLI

legtisztább alkali-tartalmu savanyuviz.

Specifikus hatása kiterjed torokbajokra, gyomorsavanyúság gyomorgöres, a légzőszervek idült hurutos bántalmaira, idült hólyag-hurutra, s a **legpompásabb** üdítő ital a nap minden órájában. Minél fogva a nagyobb városokban letező rozsvíz mellett, mely oly sok nyavalyának szülő oka, mint legtisztább savanyuviz legmelegebben ajánlatik.
 A szállítást csak üvegekben eszközöltetik. Ismertető füzeteket, árjegyzékeket stb. ingyen küld a **tulajdonos**
Mattoni Henrik Karlsbadban (Csehország)
 Saját raktárai Bécsben: Tuchlauben 14, Maximilianstrasse 5.